

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 Oslo

ØST POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
201703117

Vår referanse:
201715483

Sted, Dato
Lillestrøm, 02.10.17

HØRING – FORSLAG TIL ENDRINGER I STATSBERGERLOVEN OG STATSBORGERFORSKRIFTEN

Vi viser til e-post fra Politidirektoratet av 07.08.17, der Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev om endringer i statsborgerloven og statsborgerforskriften sendes politidistriktene for eventuelle merknader. Svarfristen til Politidirektoratet er innen 02.10.17.

Øst politidistrikt har gjennomgått høringsbrevet, og har følgende innspill:

Hevet krav til botid for norsk statsborgerskap

Justis- og beredskapsdepartementet skriver i sitt høringsnotat at formålet med forslagene er å stramme inn vilkårene for norsk statsborgerskap. Departementet foreslår at kravet til botid skal heves, og begrunner dette med at statsborgerskap skal henge høyt. Øst politidistrikt er enig i dette.

Det er noe uklart for oss hvorfor det ikke foreslås å heve kravet for grupper som ikke omtales av konvensjonen, all den tid statsborgerskap burde henge høyt også for disse. Som et eksempel så har ikke departementet foreslått å heve botidskravet for idrettsutøvere etter statsborgerloven § 18, jf. statsborgerforskriften § 8-1. De kan etter gjeldende rett erverve statsborgerskap etter seks års opphold i riket i løpet av de ti siste årene.

For politiet som kontrollmyndighet kan heving av botiden være positivt fordi man vil ha lengre tid på å avdekke tilfeller hvor personer har oppgitt falsk identitet, gitt uriktige/ufullstendige opplysninger med mer. Det er viktig at slike tilfeller blir avdekket før norsk statsborgerskap innvilges, slik at man ikke må gå veien om tilbakekall eller tap ved dom. De siste årene har man sett mange eksempler på at irakiske borgere viser seg å være fra Syria, påståtte somaliere viser seg å være fra Djibouti mv. Søkere tilpasser seg hele tiden til regelverk og praksis, og slike tendenser og moduser er det av og til vanskelig å oppdage før det har gått noe tid.

Økt karenstid

Øst politidistrikt er i utgangspunktet positiv til at karenstiden økes. Det sender et tydelig signal, og kan virke forebyggende på straffbare handlinger. Utrekningen av karenstiden er

Øst politidistrikt

SKI
Post: Postboks 3390, 1402 SKI
Besøk: Vestveien 16

Tlf: 64 85 16 00
Faks: 64 85 17 26
E-post: post.ost@politiet.no

Org. nr.:
Giro:
www.politi.no

relativt enkel å forholde seg til, og gir forutberegnelighet for søker. Systemet for utmåling av karenstid har, som departementet skriver, ført til en forenkling og effektivisering av saksbehandlingen.

Det er positivt at man vil tydeliggjøre praksisen med at straffbare forhold som man tidligere har utholdt karenstid for, blir medregnet i den samlede karenstiden. Dette har førstelinjen fått tilbakemeldinger på at søkere ikke forstår slik regelverket er utformet i dag.

Karenstid kan forebygge kriminalitet, og sende tydelige signaler om at en del av integreringsprosessen er å respektere Norges lover og regler. Karenstiden fungerer også som en prøvetid, hvor man ser an søker over litt tid før statsborgerskap innvilges. Det kan være rimelig å vurdere om det skal være flere unntak fra vandelskravet enn de som står i statsborgerforskriften § 5-7. Noen handlinger er også straffbare ved uaktsomhet, og det er tvilsomt hvor stort behovet er for en prøvetid i disse tilfellene, gjentakelsesfaren er liten. Som et eksempel fra førstelinjen kan nevnes en faglært filippinsk borger som kort tid før vedkommende oppfylte botidskravet, tørrkokte en kjele. Personen fikk et forelegg for brudd på brann- og eksplosjonsvernloven, og ble ilagt karenstid før statsborgerskap kunne innvilges. Dette er en handling som de fleste kunne ha utført under gitte omstendigheter. Det kan være riktig å straffe, da handlingen har stort skadepotensiale, men om handlingen bør påvirke når en person får statsborgerskap er mer tvilsomt.

Betydningen av straff for handlinger i strid med grunnleggende nasjonale interesser

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i Prop. 146 L (2016-2017) å innføre hjemler i statsborgerloven for tap av statsborgerskap ved straffbare forhold eller av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser. Hvis dette blir innført, er det naturlig at de samme straffbare handlingene også fører til at man ikke kan få norsk statsborgerskap. Slik det er i dag, vil en utenlandsk borger som blir straffet for handlinger i strid med grunnleggende nasjonale interesser kunne bli norsk statsborger når karenstiden er utholdt. Det er langt mer inngripende å tape norsk statsborgerskap ved dom, enn å få avslag på søknad om statsborgerskap. Helheten i regelverket tilsier derfor at personer som er straffet for forhold som kan medføre tap av norsk statsborgerskap, ikke bør få innvilget norsk statsborgerskap.

Disse forholdene må også kunne sies å være i en særstilling i relasjon til norsk statsborgerskap. Statsborgerskap kan ses på som den endelige formaliseringen av en integreringsprosess, hvor man har tilegnet seg kunnskaper og verdier fra landet man ønsker en varig tilknytning til. Dersom man har utført handlinger som kan skade landets interesser, må man kunne stille spørsmål ved om denne prosessen er gjennomført, eller noen sinne vil bli gjennomført. En annen side ved dette, er å forebygge at norske pass blir brukt som middel til å utføre handlinger til skade for Norge i utlandet.

Søkere som omfattes av EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen

Øst politidistrikt stiller seg bak forslagene som omhandler søkere som omfattes av EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen. Forslagene bidrar til en tydeliggjøring av regelverket, slik at søkeren lettere kan sette seg inn i vilkårene.

Det er rimelig at søkere som har varig oppholdsrett etter utlendingsloven §§ 115-116 skal likestilles med søkere som har permanent oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 62. Kravet til botid for varig oppholdsrett er fem år, mens det er tre år etter hovedregelen for permanent oppholdstillatelse. Det er ingen grunn til at søkere med permanent oppholdstillatelse skal ha

mer fleksibilitet til å oppholde seg utenlands forut for en statsborgersøknad, spesielt med tanke på at det faktisk er krav til to år lengre botid for å få varig opphold.

Forslaget til endring i statsborgerloven § 7 første ledd bokstav e kan bidra til å unngå misforståelser rundt regelverket. Førstelinjen har flere eksempler på at søkere som er omfattet av § 14, ikke forstår sammenhengen med vilkårene i § 7, og tror at de kan erverve statsborgerskap etter tre år med oppholdsrett. Etter gjeldende rett så er de omfattet av bokstav e, men de kan ha vanskeligheter med å skjønne at de må oppfylle vilkåret fordi det ikke er krav om oppholdstillatelse etter EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

En konsekvens av de foreslåtte endringene, er at færre vil kvalifisere til norsk statsborgerskap, eventuelt at det går lengre tid før statsborgerskap kan innvilges. Dette vil medføre en økt arbeidsmengde for politiet og UDI. Det vil bli en økning i antall søknader om fornyelse av oppholdstillatelse, som igjen medfører flere oppmøter hos politiet for effektivering av vedtak og utstedelse av oppholdskort. For de som allerede har permanent oppholdstillatelse, vil endringene medføre at de må fornye oppholdskortet sitt annet hvert år frem til innvilgelse av statsborgerskap. Flere politidistrikt har lange ventetider for å få bestilt time, og en økning i antall oppmøter vil legge ytterligere press på ventetiden. På sikt vil man forhåpentligvis unngå noe av dette ved blant annet lagring av biometri. Alle regelverksendringer fører til økt behov for veiledning av søkere, som igjen vil kunne føre til en økning i saksbehandlingstid og ventetid for time hos politiet. Politiet har også erfart at det er stor pågang for å levere søknader i forkant av at en endring trer i kraft. Det bør derfor vurderes smidige overgangsregler, for eksempel ved at søknad regnes som levert ved registrering på nett. Dette vil avhjelpe pågangen hos politiet.

Med hilsen

Eli Fryjordet
Politiinspektør

Saksbehandler:
Ane-Marte Oma

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.